

Propaganda voor atoomkerncentrales tijdens de Goede Week

Aviel Verbruggen, emeritus gewoon hoogleraar, Universiteit Antwerpen

Tijdens de Goede Week van het jaar 2025¹ publiceert de Standaard (dS) vijf dagen lang artikels over een politiek aangekaarte wedergeboorte (renaissance) van Atoomkerncentrales (AKC) in België. dS blaast koud en warm, maar negeert de hoofdvraag: is dit politiek gedoe nodig en nuttig voor het behoud van een leefbaar klimaat op aarde? Waarom is de zekerheid dat dure elektriciteit uit nieuwe AKC er niet komt voor 2040-2050, geen voldoende reden om de geld- en tijdsverspilling aan de vermeende AKC-opstanding onmiddellijk te stoppen?

Oppervlakkige artikels

De artikels van dS zijn een oppervlakkige kijk op een lobbyzaak die de Belgische burgers veel geld kan kosten. Er ontbreekt kennis van zaken over AKC en over de 72 jaar oude ervaringen met AKC², wereldwijd en speciaal in België. Bijvoorbeeld: de in de jaren 1980 geplande Doel5 AKC een capaciteit van 1400 MW toemeten, en verklaren dat de stopzetting ervan kwam "vooral op aandringen van coalitiepartner Volksunie" signaleren gebrekkige dossierkennis.

De zieltogende AKC-sector nieuw leven inblazen, is het doel van de dertig jaar aanslepende *wedergeboorte* verhalen van atoompropagandisten. Zorgvuldige studie van de AKC-sector en van zijn geschiedenis, gebaseerd op feiten en data in plaats van onbetrouwbare verhalen en beloften, is noodzakelijk om de hedendaagse wensdromen van politici en academici te duiden³.

In de Goede Week verwacht een dS lezer artikels met degelijke informatie over feiten en ervaringen uit het verleden. De Goede Week vindt ieder jaar plaats tussen 11 maart en 26 april, tussen de atoomcatastrofe van Fukushima (11 maart 2011) en de catastrofe van Tsjernobyl (26 april 1986). Deze catastrofes hebben geen impact op de renaissancedromen van atoompropagandisten, ook de atoompassiva en de atoomrisico's niet, hoewel ze een zwaard van Damocles voor de AKC zijn. De catastrofes, passiva, risico's, kostenexplosies, ... weerhouden de zelfstandige elektriciteitsbedrijven nog in AKC te investeren.

Elektriciteitsbedrijven willen geen nieuwe AKC bouwen

Deze korte bijdrage legt de vinger op de interne tegenspraak die de atoomvertelsels van dS in de Goede Week dooradert. Van de ene kant stelt dS de AKC voor als een beloftevolle optie voor de toekomst, terwijl van de andere kant geen enkele investeerder er eigen geld wil aan besteden. Dit is zo in Nederland, en in alle landen die economische welvaart verwachten van privé-initiatief. Zelfs als de vele miljarden euro voor de nieuwbouw van een AKC van staatsubsidies komen, willen de ervaren elektriciteitsmultinationals zich geen tweede keer kwetsen aan de atoomsteen. ENGIE, eigenaar van de Belgische AKC-parken in Doel en in Tihange, geeft dit herhaaldelijk en duidelijk te kennen sinds meer dan tien jaar. ENGIE geniet nu ten volle van de "successen" geboekt door de groene minister uit de Vivaldi regering: ENGIE is verlost van het eeuwigdurend Belgisch atoompassief dat de groene minister heeft overgeheveld naar de belastingbetalers en kleine elektriciteitsgebruikers. Als "tegenprestatie" moet ENGIE Doel 4 en Tihange 3 laten draaien tot 2035, maar hiervoor geniet ENGIE uiterst gunstige voorwaarden, zodat de "tegenprestatie" een financieel risicoloze zaak is, althans voor ENGIE, maar niet voor de elektriciteitsklanten⁴. Wat overschiet als mogelijke investeerder is het Franse staatsbedrijf EDF, ook eigenaar van het Belgische LUMINUS. Maar wie de geschiedenis kent van het 1300MW Doel 5 AKC project in de jaren 1980, kan de kans van een Belgische EDF investering in België beter inschatten. Wat LUMINUS wel mag doen is miljoenen euro binnenrijven voor nutteloze studies om het stoofpotje van Belgisch politieke AKC-illusies warm te houden.

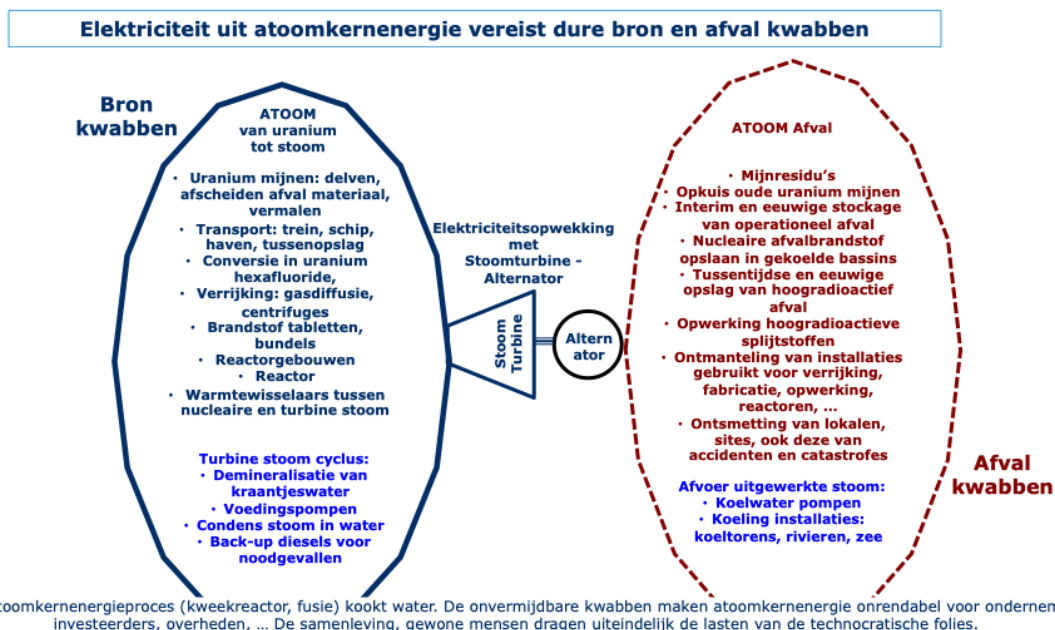
Risicovolle en dure stroom van uitgebeende AKC-technologie versus veilige en goedkope stroom uit natuurlijke licht en windstromen, surfend op belangrijke innovaties

Voor het drastisch en dringend verlagen van de uitstoot van broeikasgassen, is de transformatie van het energiegebruik nodig naar "alles op elektriciteit voor iedereen". De industriële revolutie van het kapitalisme steunde op de omzetting van warmte in stoomkracht. Sinds de jaren 1880 wordt elektriciteit toegepast in het overbrengen van energie en kracht via geleidende draden om te voorzien in licht, kracht, en andere toepassingen. Elektriciteitsgebruik is steeds verder uitgebreid, zodat elektriciteit een onmisbare energiedrager is geworden.

Natuurlijke elektriciteit is beperkt tot bliksem en statische ophoping, beide gevaarlijke zaken. Bruikbare elektrische stroom bekomt de mens door omzetting van andere energiestromen. Dit

waren tot heden vooral stoom-, gas- en waterstromen. Rond de eeuwwisseling werden wind- en lichtstromen ook commercieel toepasbaar. Deze nieuwkomers zijn razendsnel in prijs gezakt, dankzij technologische innovaties. Sinds 2018 leveren wind en licht elektrische stroom goedkoper dan ooit, en alsmaar goedkoper dan alle elektriciteit uit stoom en gas. De vergrotende voorsprong van deze hernieuwbare productie van elektriciteit is structureel, en kan niet worden ingehaald door fossiele centrales en nieuwe AKC. Dit is begrijpelijk als je volgende figuren even met aandacht bekijkt.

De eerste figuur verwijst naar de omvangrijke, riskante, en dure bron- en afvalkwabben die onvermijdelijk nodig zijn voor elektriciteitsproductie met AKC. Foto's van de bouwerven van AKC tonen een gedeelte van de bronkwabben. Het bekomen van uranium-brandstof is ook een enorm proces, met mijnen, yellow cake, verrijking, transporten, enz. Dan zijn er de onoplosbare afvalproblemen, waarvan vele eeuwenlang blijven bestaan, en menselijke tijd, aandacht en geld kosten. Ook een omvangrijke hoeveelheid zuiver water is nodig om elektriciteit in thermische centrales op te wekken, wetend dat zuiver water een steeds schaarser goed wordt voor menselijk leven op aarde.

De risico's verbonden aan de AKC zijn zodanig groot dat ze niet verzekeraar zijn. Alle ernstige verzekeringsondernemingen van deze wereld⁵ weigeren AKC-risico's te verzekeren. De experts in risicoschatting achten de risico's te groot, en met andere woorden te duur. Bijgevolg worden de grote risico's van de AKC afgewenteld op de gemeenschap. Probeer eens te bedenken wat een kernramp in een Doel AKC zou meebrengen. Inderdaad, zo onvoorstelbaar dat je geneigd bent te doen zoals de Belgische politici en struisvogels: kop in het zand. AKC-rampen mogen niet gebeuren, dus "denken" we ze weg.

Tweede figuur: Elektriciteit winnen uit de natuurlijke stromen licht en wind gebeurt zonder kwabben, want er is geen brandstofcyclus, afval, koelwater, enz. De natuurlijke stromen licht en wind geven een deel van hun energie af aan de installaties die ze ontmoeten, en de rest verspreidt zich verder in de atmosfeer. Voor de elektriciteitsopwekking veroorzaken deze stromen geen kosten, risico's, afval, enz.

Tijdens presentaties van bovenstaande figuren, maken toehoorders regelmatig de opmerking dat windturbines en zonnepanelen toch ook materiaal nodig hebben, en ooit eens als afval moeten worden behandeld. Op zich is deze opmerking correct, maar niet toepasselijk op bovenstaande argumentatie, die enkel gebaseerd is op de kwabben van de AKC. PV-panelen en windturbines kan je eventueel vergelijken met de stoomturbines en alternator van de AKC (het midden van de eerste figuur, dewelke evident geen deel zijn van de kwabben).

Oogsten van omgevingsenergie zonder bron en stort kwabben

Politieke, academische, media, ... AKC-hardnekkigheid

Hoe komt het dat de evidente feiten en duurzame technologische ontwikkelingen niet doordringen tot het denken van atoompropagandisten? De AKC-hardnekkigheid is een gevolg van ideologie, ingeroeste overtuigingen, onzekerheid tegenover nieuwe oplossingen. Voor een kleine groep, gaat het over directe materiële belangen, zoals goedbetaalde functies, contracten, advertenties van het Nuclear Forum, e.d. De troebele band tussen AKC en atoomwapens heeft in atoomwapenlanden, zoals Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, ook veel invloed.

Een knop omdraaien in toekomstvisie is nodig om te beseffen dat gewoon voortdoen (Business-as-Usual) de mensenwereld naar de afgrond stuurt. Tunnel-denken ziet de toekomst als een uitvergrootte versie van de voorbije tijd.

Echter, de alsmar stijgende concentratie van broeikasgassen⁶ duwt de mens met de neus op het feit van een nabije gemiddelde opwarming met 2 à 3°C. De ontketende klimaatverandering scheidt totaal andere voorwaarden van leven op aarde. In plaats van de natuur te vernietigen, moet de mens zich geheel schikken naar de wetten en de grenzen van de natuur.

Het onbegrensde geld-stapelen door een minderheid is geen goede leidraad naar een leefbare toekomst. De huishoudens, kleine en middelgrote ondernemingen, publieke instellingen, enz. behoeven geen AKC; zij zijn best gediend met spotgoedkope elektriciteit uit licht-, wind- en waterstromen.

Industriële expansie is geen valabel argument om AKC te bouwen. Als de industrie zelf de gehele rekening, de passiva en de risico's moet en wil betalen, kan ze haar eigen AKC bouwen. De ballon van AKC-wedergeboorte zal dan niet lang meer in de lucht hangen. Het geld van belastingbetalers en elektriciteitsklanten vindt dan hopelijk een zinvolle bestemming.

Eindnoten

¹ 2025 = MMXXV in Latijnse cijfers zoals te zien op kerkelijke kruisen

² Sinds Eisenhower het "Atoms for Peace" project lanceerde in 1953. Het gebruik van Atoomkracht begon met de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. In de atoomwapen staten blijft de band tussen atoomwapens en AKC belangrijk.

³ De stacks ATOOM (Nederlands) en ATOM (Engels) op www.avielverbruggen.be bieden informatie en verwijzing naar talrijke bronnen, zoals het jaarlijkse World Nuclear Industry Status Report.

⁴ Bonhage Almut en Polfliet Alex (2024) Kerncentrales blijven langer open, en wij betalen. De Morgen Meningen, vrijdag 9 februari 2024.

⁵ Dit zijn her-verzekeraars (RE-insurance), zoals: Swiss Re Ltd, Munich Re Cy, Hannover Rück S.E, SCOR S.E., Berkshire Hathaway Inc., Lloyds's, China Re (Group) Corporation, Re Group of America Inc., ...

⁶ DeWereldMorgen 31/3/2025 [EU koolstofhandel ETS is macabere grap, de trein is altijd beter dan het vliegtuig](#)